

TRẢ BÀI VIẾT SỐ 1

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Đánh giá được những ưu điểm và nhược điểm của *Bài viết số 1* trên cả hai phương diện kiến thức, kĩ năng ; nắm vững hơn cách làm bài văn nghị luận về một tư tưởng, đạo lí ; ôn lại những hiểu biết về kiểu văn bản này.

– Nhận ra và biết cách sửa chữa các lỗi trong bài viết.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LUU Ý

1. Về nội dung

Bài viết số 1 tập trung vào dạng đề nghị luận về một tư tưởng, đạo lí. Dù tự ra đề hay lựa chọn một trong bốn đề mà SGK *Ngữ văn 12 Nâng cao*, tập một đã nêu thì bài viết này cũng nhằm vào các nhiệm vụ chính sau đây :

- Ôn lại cách làm bài văn nghị luận xã hội đã học qua thực hành viết bài.
- Kiểm tra năng lực vận dụng các kiến thức văn học đã học, những kinh nghiệm đời sống vào bài viết.
- Khảo sát và đánh giá được chất lượng HS vào đầu năm học để có phương hướng dạy học phân môn Làm văn.

Chính vì thế, đề văn, đáp án và những nhận xét, đánh giá của GV về ưu, nhược điểm trong bài đều phải tập trung vào những yêu cầu cơ bản đã nêu. Tuy nhiên ngoài nội dung chính vừa nêu, vẫn cần xem xét các kỹ năng viết nói chung, như bố cục (*mở bài, thân bài, kết bài*), các lỗi diễn đạt và trình bày của HS như ở bất cứ bài viết nào. SGK cũng đã nêu lên các yêu cầu để HS suy nghĩ, đổi chiếu và tự nhận xét bài của chính mình theo các yêu cầu này (xem *Trả bài viết số 1, SGK Ngữ văn 12 Nâng cao, tập một*).

2. Về phương pháp

Tiết trả bài có một ý nghĩa hết sức thiết thực và quan trọng trong việc dạy học làm văn. Tuy vậy, không ít GV chưa chú ý đầu tư nhiều cho tiết học này. Cần tránh tình trạng tiết học chỉ là tiết công bố điểm của mỗi HS kèm theo một vài lời nhận xét chung chung và qua loa đại khái. Trong tiết học này, HS thường chỉ tập trung vào việc xem kết quả điểm, ít chú ý đến việc theo dõi, phân tích để nhận ra những ưu, nhược điểm trong bài viết của mình.

Muốn khắc phục được tình trạng trên, GV cần chăm và trả bài một cách nghiêm túc. Bám sát những yêu cầu của tiết trả bài đã nêu trong SGK để soạn giáo án cho phù hợp.

Đây là bài kiểm tra đầu năm, vì thế GV cần nắm thật vững các lỗi về kỹ năng viết bài của HS để có kế hoạch tập trung sửa chữa và khắc phục qua mỗi bài kiểm tra một vài loại lỗi nào đó cho có trọng điểm.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phần mở đầu. GV nêu mục đích và yêu cầu của tiết trả bài.

2. Phần nội dung chính

a) Nêu lại đề và tập trung phân tích tìm hiểu đề

- GV yêu cầu HS đọc lại đề văn của bài đã làm ; chỉnh sửa và nêu những lưu ý cần thiết về đề. Kết hợp liên hệ, so sánh và phân tích các đề văn trong SGK để thấy được mục đích, yêu cầu của bốn đề văn đã nêu.

– Yêu cầu HS phân tích đề : chỉ ra các yêu cầu về nội dung, hình thức. Nội dung chính mà bài viết cần tập trung làm nổi bật là vấn đề gì ? Phạm vi tư liệu đề yêu cầu là gì ? Đề kiểm tra yêu cầu viết kiểu văn bản gì ? Các thao tác nghị luận và phương thức biểu đạt kết hợp ?, v.v.

b) Tổ chức cho HS thảo luận, xây dựng đáp án (dàn ý)

– Yêu cầu HS nêu và xây dựng dàn ý bằng một hệ thống câu hỏi gợi dẫn qua đó mà hình thành cách tìm ý, cách lập dàn ý.

– GV nhận xét và bổ sung cho hoàn chỉnh dàn ý và các yêu cầu cần đạt, tham khảo các gợi ý đã nêu của bốn đề ở *Bài viết số 1 (Ngữ văn 12 Nâng cao, tập một, SGV)*.

c) Nhận xét và đánh giá bài viết của HS

– GV cho HS tự nhận xét bài viết của mình qua việc đối chiếu với dàn ý và các yêu cầu vừa nêu. Đã nhận thức đúng vấn đề trọng tâm, kiểu văn bản và phương thức biểu đạt mà đề yêu cầu hay chưa ? Những kiến thức về đời sống và kiến thức tác phẩm cần huy động ra sao ? Bài viết đã đáp ứng được những yêu cầu nào ? Còn thiếu những gì ? Nếu viết lại thì sẽ bổ sung như thế nào ? Về hệ thống ý, diễn đạt, bố cục, trình bày, chữ viết, chính tả, ngữ pháp, v.v. còn chỗ nào chưa ổn ?

– GV nêu nhận xét, đánh giá của mình về bài viết của HS : ưu, nhược điểm ; những lỗi cơ bản cần khắc phục (nhận xét chung và cho ví dụ cụ thể theo bài làm của HS).

d) Sửa chữa lỗi của bài viết

– GV cho HS trao đổi hướng sửa chữa các lỗi về nội dung (ý và sắp xếp các ý ; sự kết hợp các thao tác nghị luận và phương thức biểu đạt), về hình thức (bố cục, trình bày, diễn đạt, chính tả, ngữ pháp,...).

– GV bổ sung, kết luận về hướng và cách sửa lỗi.

3. Phần củng cố

Trả bài và biểu dương, nhắc nhở.

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

Xem các tài liệu đã nêu ở *Bài viết số 1*.